

دانشنامه «الحان مذهبی» حامی ندارد

پژوهشگر و آهنگساز شناخته‌شده موسیقی نواحی ایران در تشریح تازه‌ترین فعالیت‌های خود از تولید يك پروژه موسیقایی با موضوع «طهران قدیم» و عدم حمایت ناشران از دانشنامه «الحان مذهبی ایران» سخن گفت.

متین رضوانی پور، پژوهشگر و آهنگساز شناخته‌شده موسیقی نواحی ایران

پایه‌خوانی سخنرانی‌های حاج آقا مجتهدی در شرح دعاهای روزانه ماه مبارک رمضان

خدایا ما را مفتکی ببخش

«معلم اخلاق عمومی»: این شاید فوری ترین توصیف از آیت ا... مجتهدی تهرانی باشد. او که در بین علما، مراجع، طلاب و جامعه دینی تهران به اندازه کافی شناخته شده و محل مراجعه بود برای عموم مردم وقتی بیشتر معرفی شد که شبکه ۴ و صبح‌های جمعه گزیده کوتاهی از منبرهایش در حوزه علمیه ای که به نام خودش مزین شده بود را پخش کرد.
لحن گیرا، سخنان عام فهم، موعظه‌های شیرین، نقد صریح برخی سبک زندگی های رایج و مثال هایی که نشان می داد این روحانی تراز اول با کف جامعه در ارتباط است با استقبال گسترده مردم مواجه شد. در روزگاری که خبری از شبکه های اجتماعی نبود، کلیپ های سخنرانی حاج آقا مجتهدی موبایل به موبایل پلوتوث می شد و دی ماه سال ۸۶ وقتی که از دنیا رفت در تشییع جنازه باشکوهش خیلی ها شرکت کردند. منبرهای ایشان مانند بسیاری دیگر از علمای تهران از جمله حاج آقا مجتبی تهرانی ماه های رمضان با استقبال عمومی بیشتری همراه بود. به بهانه و یاد رمضان هایی که دردانه اخلاق شهر از نزدیکی بیشتر با خدا می گفت خلاصه ای از مطالب مطرح شده در شرح دعاهای روزانه ماه مبارک رمضان توسط ایشان را مرور کرده ایم. بهتر از خواندن این گزارش البته این است که ویدئوهای حاج آقا را در اینترنت جست و جو کنید و حرف های خوبش را از زبان خودش بشنوید.

گروه معارف

روزه خاص بگیر

ما سه نوع روزه داریم: ۱- روزه عام ۲- روزه خاص ۳- روزه خاص الخاص
روزه عام: همان روزه ای است که عموم مردم می گیرند؛ نمی خورند و نمی آشامند، ولی متاسفانه به نامحرم هم نگاه می کنند؛ گناه هم می کنند؛ حجابش را هم مراعات نمی کنند. بنابراین روزه عام روزه ای هست که انسان تنها از اموری که روزه را باطل می کند خودداری می نماید.

روزه خاص: روزه ای است که روزه دار علاوه بر این که از خوردن و آشامیدن خود داری می کند اعضاء و جوارحش هم روزه دارد؛ چشمش را هم از معصیت می بندد؛ سحر که روزه می گیرد نیت می کند که خدایا من همه اعضاء و جوارحم روزه است؛ گوشت غیبت نمی شنود، زانم غیبت نمی کند، و... این روزه خاص است. وقتی روزه می گیری باید گوش تو هم روزه باشد (از گناهان مربوط به گوش مثل گوش دادن به غیبت و...) جدا پرهیز کنی، چشمت هم باید روزه باشد...

روزه خاص الخاص: این روزه، روزه ای هست که غیر از خدا هیچ چیز دیگری در دل روزه دار نباشد. اگر در ماه رمضان همه کارها برای خدا باشد؛ روزه خاص الخاص تحقق می یابد.

نماز خوب بخوانیم

حاج میرزا علی محدث زاده پسر بزرگ شیخ عباس قمی (ره) نقل می کرد: پدرم وقتی نماز شب می خواند آن طور از خوف خدا گریه می کرد که ما از صدای گریه ایشان از خواب می پریدیم. باید نماز، نمازی باشد که از روی عشق باشد. چرا که خروس هم نماز شب می خواند، ولی عشق ندارد. در دعای شب اول ماه رمضان می خوانیم که «قیام ما را قیام قانمین قرار بده» یعنی نماز مرا نماز عاشقانه قرار بده، برای نماز شب از خواب باید بپریم نه این که ساعت کوک کنیم تا بیدار شویم.

جزو این ۳ گروه نباش

در روایت آمده است که خدای تبارک و تعالی از سه گروه تعجب می کند! ۱- کسی که نماز می خواند و می داند مقابل چه خدایی ایستاده است، ولی در نماز حضور قلب ندارد و حواسش به نماز نیست.
استادی داشتیم که می گفت: ما باید از نماز خواندن مان هم استفغار کنیم.

۲. کسی که عمری است روزی خدا را می خورد و غصه روزی فردا را دارد
۳. کسی که می خندد در حالی که نمی داند خدا از او راضی هست یا نه!
خدایایک کاری کن که از غضب تو اجتناب کنم؛ و کاری نکنم که در ماه رمضان از من ناراضی باشی...

بوی ایمان، بوی گناه

در دعای روز چهارم ماه رمضان آمده است که خدایا به کرمّت به من توفیق ادای شکرّت را بده، شکر به چه معنا است آیا صرف گفتن «الهی شکر» گفتن است؟ تشکر از خداوند است؟ نه! شکر یعنی این که نعمت هایی که خداوند تبارک و تعالی به من داده است را درست و بجا مصرف کنم؛ این که چشم به نامحرم نگاه نکند شکر چشم است؛ اگر گوش از آواز حرام و غیبت دوری بکند، شکر گوش سالم است؛ زبان هم اگر غیبت نکند شکر زبان کرده ام.

بعد هم در دعا می خوانیم تو ستار العیوب هستی من را حفظم کن تا کسی از گناهان من با خبر نشود. در روایت آمده است؛ اگر گناه بو داشت، هیچ دوفنری پهلوی هم نمی نشستند. اگر از گناهان هم خبر داشتید هیچ کس جنازه دیگری را دفن نمی کرد؟! باید خدا را شکر کنیم که گناه بو ندارد. البته اولیاء الهی بوی بد گناه را متوجه میشوند؛ امثال شیخ رجب علی خیاط‌ها متوجه بوی گناه می شدند لذا گناه بو دارد؛ ایمان هم بو دارد.

فرودگاه ایمان

باید دل های خود را برای خدا خالی کنیم، ملائکه شب احیاء فرود می آیند، ولی فرودگاه دلمان را پیدا نمی کنند؛ تعلقات به مال، زن، بچه و دنیا جایی برای نزول ملائکه باقی نگذاشته است دل اگر خالی باشد آن وقت «نزل الملائکه و الروح» (۳) تحقق می یابد و اگر این گونه نباشد ملائکه در شب احیاء بر دل شما فرود نمی آیند؛ در ماه رمضان کاری نکنیم که جا برای نزول ملائکه داشته باشیم، مرحوم میرزا جواد ملکی تبریزی راجع به شرایط روزه صحیح چنین گفته است:
در روایات آمده است: «غیبت، دروغ، نگاه (حرام) پی درپی، دشنام دادن و ظلم - کم باشد یا زیاد - باعث باطل شدن روزه می شود، و روزه، فقط خودداری از خوردنی و آشامیدنی نیست، هنگام روزه گوش، چشم، زبان و... باید روزه بگیرند. دست و پایت را نگهدار و بسیار سکوت کن مگر از خیر. و با نوکرت رفیق و مدارا نما.
از جدال و آزار رساندن به نوکر خودداری کن و وقار روزه را داشته باش و وقتی روزه ای با زمانی که روزه نیستی باید با هم فرق داشته باشی. رسول خدا صلی... علیه و آله و سلم فرمودند: «آسان ترین چیزی که خداوند در روزه بر روزه دار واجب نموده، خودداری از خوردنی و آشامیدنی است.»

استغفار چه فایده ای دارد؟

کسی که زیاد استغفار کند چهار چیز به دست می آورد؛ خدا غم و غصه را از دل و جان او بر می دارد؛ گاهی بدون هیچ دلیلی احساس غم و غصه کرده ام. استغفار که می کنم حالم خوب می شود. شما هم این مطلب را امتحان کنید.
انسان از خبرهای هولناک می ترسد مثلاً؛ می گویند زلزله ای در راه هست؛ یا آمریکا می خواهد به ایران حمله کند و... اینجا استغفار کن؛ که آن ترس و خوف را برطرف می کند و هیچ اتفاقی هم نمی افتد؛ آمریکا هم هیچ غلطی نمی تواند بکند.

اگر در زندگی به بن بست خورده ای و مشکلاتت زیاد شده است استغفار کن؛ ازدواج کرده ای و صاحبخانه جوابت کرده؛ هرچی می کردی جا پیدای نمی کنی؟! برو استغفار کن، خدا به دل یکی می اندازد تا مشکل تو را حل کند و... پس اگر در مشکلات و گرفتاری ها هستی و حاجتی داری استغفار کن! البته؛ شرایط استغفار را هم رعایت کن. اگر استغفار کنی؛ خداوند روزی تو را از محلی که گمان نداری می فرستد؛ مثلاً شمای طلبه هم محائثه خوب نداری اگر اهل استغفار باشی خدایک هم بحث خوب به شما می دهد؛ زن خوب نصیبت می شود؛ همسفر خوب پیدا می کنی و...!

این را هم بدانیم که منظور از رزق تنها مال و ثروت دنیا نیست؛ فقط پول نیست! بلکه رزق شامل امور معنوی هم می شود، رفیق خوب رزق است؛ همسفر خوب رزق است.

مراقب قلبت باش

خدایا در این ماه رمضان به من توفیق بده و روزی من کن که نسبت به ایتم رحمت داشته باشم، رحمت به ایتم امر مطلوب و پسندیده ای می باشد؛ اگر قلب انسان زنگ بزند چند امر باعث جلائی آن است؛ یکی؛ تلاوت قرآن دوم؛ استغفار در سحرها و یکی هم رحمت بر ایتم و دستگیری از ایشان. این سه امر قلب را جلا می دهد.

آیادعایم مستجاب شده؟

اگر می خواهی بدانی دعایت مستجاب می شود یا نه؟! به دلت مراجعه کن اگر دیدی در گوشه دلت به کسی غیر از خدا هم امیدواری بدان که دعایت مستجاب نمی شود ولی اگر از همه نا امیدی و چشم دلت دست به دامن الهی است بدان که دعای تو مستجاب شده است.
در حدیث آمده است که به عزت و جلالم قسم من قطع می کنم امید کسی را که به غیر من امید دارد.

همسایه ات را خجالت نده

جنس خوب هم صدقه بدهید؛ اگر متمکن هستی جنس اعلاء را برای صدقه و خیرات کنار بگذار، شخص متمکنی می گفت برای زکات فطریه جو می شود داد؟ به او گفتم؛ مگر خودت نان جو می خوری؛ تو که وضعت خوبه برنج اعلاّی آستانه اشرفیه بده؟ چرا جو می دهی؟! تازه وقتی هم به درب منزل مستحق بردی نگو این فطریه هست؛ تو چکار داری بگویی این برنجی که آورده ام؛ فطریه است! بگو به منزلتان می آمدم خواستم دست خالی نیایم؛ بگو عیدی است و... کاری نکن که فامیل فقیرت؛ همسایه تنگدستت خجالت بکشد.

چگونه زنگار قلب را از بین ببریم؟

چندی پیش در مشهد جوان از من سوالی کرد و پرسید: اگر آهن زنگ بزند با وسایلی زنگ آن از بین می رود یا اگر لباس چرب می شود با پاک کننده پاک می شود. بعد پرسید آیا دوایی دارید که زنگار قلب را از بین ببرد؟ گفتم؛ سحرها قرآن بخوان زنگ دل را از بین می برد یک صفحه دو صفحه، روایت داریم؛ قلب انسان زنگ می زند همان طوری که آهن زنگ می زند، پس جلا بدهید قلبتان را به طول استغفار و قرأت قرآن (۵) و هفتاد استغفار بعد از نماز و دیگر این که دست بر سر یتیم بکشید (۶) و دستگیری و کمک کند.

خدایا مفتکی ببخش

اگر شما جنسی را از جایی خریده اید و بدون جهت می خواهید آن را پس بدهید و جنس خریداری شده عیب و مشکلی هم ندارد که بخاطر آن بخواهید معامله را بر هم زنید، در این موارد مستحب است که کاسب و فروشنده آن را پس بگیرد و این پس گرفتن را اقاله گویند.

در دعای روز چهاردهم از خدا درخواست اقاله می کنیم و می گویم؛ خدایا تو خود دستور به اقاله داده ای و به فروشنده گفته ای؛ جنسی را که فروخته ای و مشتری بدون دلیل بازگردانده است را قبول کن. حال من هم از تو تقاضای اقاله دارم و از تو می خواهم که گناهانم را رایگان ببخشی؛ به قول استاد ما: «خدایا گناهان ما را مفتکی بیامرز». نمونه این دعا را در دعای کمیل می بینید که خدایا با من اهل اقاله باش.

خدایا کمک تا از برکات سحرهای ماه رمضان استفاده کنم و اهل سحر باشم و طوری نباشد که فقط برای سحری خوردن بلند شوم و اهل نماز شب و دعای سحر نباشم، سعی کنی در طول سال از سحرها استفاده کنی.

غیبت باجناقّت را نکن

در روایت آمده است که شما مثل مریض هستید و خدا هم مثل طبیب است. الان در بیمارستان ها در یک اتاق ده نفر یا بیشتر بستری هستند و طبیب به هر یک دستور العمل خاص او را می دهد و هر مریضی برنامه غذایی خاصی دارد، بعضی از مریض ها هم برنامه پرهیز از غذاهای خاص را از طرف دکتر دریافت می کنند، اگر طبیب گفت؛ به آقای فلانی فلان غذای خاص را ندهید، آیا مریض با دکتر گلاویز می شود و شکایت می کند که چرا من نباید غذای مورد علاقه ام را بخورم؟ یا اطاعت می کند و تشکر؟ اگر عاقل باشد از دکتر تشکر می کند و هیچ چون و چرایی نمی کند، نسبت ما هم بخدا مثل همان طبیب و مریض هست و ما هم باید از خدا تشکر کنیم بخاطر خیلی از ن داده ها. اگر می بینم که باجناق و اموال فراوان دارند و من ندارم خداوند مصلحت من را می خواسته است، اگر از خدا راضی شدی خدا هم از تو راضی می شود و اگر راضی نشدی شروع به غیبت از فامیل و آشنا می کنی که اگر فلانی مال و اموال دارد از راه حرام به دست آورده است.
بدانیم که منشا غیبت حسادت است و تاریشه حسادت به واسطه راضی بودن از خدا قطع نشود این حال وجود خواهد داشت.

ماه شست وشو

مرحوم شیخ علی اکبر برهان؛ استاد من حدود ۶۰ یا ۶۵ سال پیش بر روی منبر می گفتند؛ در سابق که آب حوض ها را می کشیدند؛ چند روز بعد؛ آنها را پیر از آب می کردند و علت آن این بود که بوی تعفن حوض از بین برود. الان حال من و شما هم همین طور هست، در طول سال انواع غذاهای حرام و شبهه ناک خورده ایم؛ الان، غذای پاک واقعی که پیدا می شود؛ ما در زمانی به دنیا آمده ایم که همه چیز شبهه ناک است.
ماه رمضان برای شست وشوی باطنی است و باید غذای حلال بخوریم تا دعاها ی ما مستجاب شود. «دنس و اقدار» یعنی کثافات و پلیدی گناه؛ چون گناه آدم را کثیف می کند.

این درباره آثار موسیقایی هم نیز صدق می کند چرا که بنده بیش از ۳۰ هزار قطعه مذهبی سنتی را از نقاط مختلف ایران جمع آوری کرده ام که می تواند به عنوان مجموعه ای با نام «دانشنامه الحان مذهبی» منتشر شود و آرزوی من را محقق کند، اما افسوس که کمتر تهیه کنند و ناشری حاضر به همکاری است. / مهر

